

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

HEKTOR BERLIOZ:

FAUSTOVO
POGUBLJENJE

DRAMATIČNA LEGENDA
ZA SOLI, ZBOR IN ORKESTER

TOREK 9. DECEMBRA 1930.

V torek, dne 9. decembra 1930.

Hektor Berlioz: Dramatična legenda za solski zbor in orkester

Hektor Berlioz:

Faustovo pogubljenje

ZBOR: Pavilski zbor Glasienske Maticе Ljubljanske
ORKESTER: Pomorski operni orkester

DIRIGENT: ravnatelj opere Mirko Polić

Glasbena Matica v Ljubljani

V torek, dne 9. decembra 1930.

Dramatična legenda za soli, zbor in orkester

Besedilo priredila po Goethe-ju avtor in M. Gandonnière.

Prevod oskrbel Niko Štritof

SOLI: Margareta, sopran Zlata Gjungjenac-Gavella
Faust, tenor Josip Gostič
Mefistofeles, bariton Robert Primožič
Brander, bas Anton Petrovčič

ZBOR: Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske

ORKESTER: Pomnoženi operni orkester

DIRIGENT: ravnatelj opere Mirko Polič

Začetek ob 20. uri

Velika dvorana hotela Union

Hektor Berlioz (* 11. dec. 1803. v Côte Saint-André, † 8. marca 1869. v Parizu), veliki reformator orkestra, glasbeni revolucionarec in pravcati enfant terrible svojega časa je prvič prišel v dotiko z Goethe-jevim veledelom 1828. leta, ko je Gérard de Nerval izdal svoj francoski prevod. Še istega leta je skladal in izdal kot opus 1. »Osem scen iz Fausta«, ki so pozneje tvorile podlago za »Faustovo pogubljenje«, dokončano 19. oktobra 1846. Dosleden svojemu principu o popolni svobodi koncepcije pa ni sledil delu, ki mu je dalo povod za kompozicijo. V predgovoru partiture pravi sam Berlioz o tem sledeče: »Že iz naslova tega dela je razvidno, da se ne naslanja na idejo Goethe-jevega »Faustac, saj končuje ta slavna pesnitev s Faustovo rešitvijo. Avtor si je izbral iz Goethe-jevega Fausta le nekaj situacij in scen, ki so se dale lahko prilagoditi njegovemu osnutku in katerih čarobnemu vplivu se ni mogel odtegniti.«

Berliozovo fantazijo je prav posebej mikal peklenški pojezd in pandaemonium v peklju, saj se je v splošnem nagibal k slikanju bizarnih in fantastičnih situacij. Tako je na koncu kratkomalo Fausta obsodil v večno pogubo, začetek pa je prestavil v ogrsko nižino, da bi v delo mogel uvrstiti svojo temperamentno obdelavo Rakoczyjeve koračnice.

V torek, dan 9. decembra 1930.

PRVI DEL.

Faust: Odšla je zima, pomlad nam spet dehti,
že narava kali poganja,
neba modri svod k njej se sklanja
žarko na njem tisoč ognjev gori.
Jutranji tihi dih mi nežno v dušo lije,
iz vročih prsi vzdih se blažen mi izvije.
In petje čujem ptic, ko jih zora budi,
potoček in drevo krog mene že šumi.
Ah, sladka si samota in sladko tvoje življenje,
tam daleč je grehota in daleč je vrvenje!

Iz dalje se začuje zbor kmetov:

Lep je pastirček, lep, zares,
kadar gre na veseli ples!
V živih pentljah in s šopi rdečega maka
k lipi zeleni vse hiti,
veselo tam se svet vrti, tralala...
Ne mešaj mi koraka, tralala, hejsa, juhej!

Faust: Odkod ta spev? Iz dalje se glasi.
Seljaki pojo, ko se jutro budi
in plešejo ples po livadi zeleni.
Zavidam ji, družbici, razposajeni.

Zbor nadaljuje: Krilo vihra, odmeva vrisk,
drug za drugim ti gre kot blisk.
In prav kmalu upehani so pari:
v lica jim stopa vroča kri,
dekle v objemu vsa drhti. Tralala...
»Oj fantič moj nikari!«
tralala, hejsa, juhej!
»Stiskaš preveč me fantič moj!«
»Oj, brez žene sem jaz nocoj!
Ne zamudi te urice, moja mila!«
In že odvede jo od tod.
In vse naprej gre svojo pot. Tralala...
Polnoč je že odbila. Hejsa, juhej!

Oglasijo se bojne fanfare.

Faust opazuje, kako se zbira vojska:

Ko da bojni krik po poljani odmeva?
Ah, sin Donave v boj gre in pesmi prepeva!

Ponosno vojaki gredo, nabrušen meč v desnici!
Kak jim bliska oko!
Srce drhti, ko pojo zmagoslavno,
samo moje molči, slavi odmrlo je davno...
Ob zvokih blesteče Rakoczy-jeve koračnice odhite trume v boj.

DRUGI DEL.

Faust se vrača domov v severno Nemčijo:

V srcu žalosti ni, ko zapuščam polja rosna.
Dolgčas sledi mi povsod.
V srcu radosti ni ko zrem gora te ponosna.
Tudi v rodni moj kraj je prišel za menoj.
Oj ti beda neznosna! In noči ve brezdanje,
strahotne in brez zvezd, samo gluho molčanje!
Kako ste dolge ve temne noči!
O zemlja! Mar zares le zame cvetja ni?
Na vsem svetu ne najdem, kar manjka življenju!
Ves ta objestni svet beži pred mojo zavistjo!
Naprej! Sedaj končam! Ah, -trepečem...
Kaj trepečem pred prepadom, ki vame zija?...
Čaša, že predolgo služiš željam mojim!
Pridi, pridi, jasni kristal!
naj strupeni napoj mi dušo razsvetli
ali na vek pogubi!

V tem se začuje velikonočni zbor:

Krist, Krist vstal je od smrti!
On vstal iz noči mračnega je groba,
in odšel od nas v nebeški svoj dom,
tja kjer sreča večna sije,
zamaknjen je splaval v nebo.
Tožijo učenci njegovi na zemlji zdaj:
Beda! Pustil nas je na zemlji.
Žalost nam razjeda srce!
O večni mojster!
Tvoj triumf nam žalost bridko je prinesel.
O večni mojster!

Faust:

Žalost, žalost bridka, žalost nam razjeda srce!
Kaj čujem? Davni spomini! Duša moja drhteča!
Na krilih tega petja poletiva v nebo!...
Zgubljena se vera budi
in spet mi vstaja sreča mladih dni,
spet molitve tihe proti nebu vro.
O srečni čas mladosti,
čas sanj, presladkih sanj sredi zlate prostosti,
sredi gajev zelenih, sredi jasnih poljan!...
Božji dih milosti neskončne,
ki s slutnjami srce si sladkimi navdal
in pregnal vse želje nizkotne!...

- Zbor: A mi verujemo v tvojo besedo kraljevsko vekomaj!
in verujemo dan, ko nas glas tvoj pokliče!...
Hosana!
- Faust: Gorje! Čemu iz teme pesmi me budite?
Izgubljen sem na vek!
Himne ve in molitve, zakaj, zakaj prišle ste
in rušite mi sklep?
Kak poživlja srce vaš prečarobni sprev.
Spevi nežni kot zarja, naprej donite!
Ah, iz oči mi solze vro.
Tvoj sem, tvoj sem, nebo!
- Mefistofeles: O čisto ganotje! Otroško ti srce!
Občudujem te doktor!
To pobožno zvonjenje srebrnih zvonov
te vsega je očaralo, zmedlo ti pamet!
- Faust: Kedo si ti?
Tvoj ostri pogled mi kot bodalo reže v srce,
žareč je kakor ogenj, žge in pali mi dušo!
- Mefistofeles: Zares, vprašuješ modro, učeni moj doktor!
Jaz duša sem, življenje, jaz vas tolažim.
Če hočeš, dam ti vse:
dam ti moč in mladost, vse ti izpolnim, vse,
karkoli si želiš.
- Faust: No prav! Demon pekla, čuda svoja pokaži!
- Mefistofeles: Dobro! Zdaj ti očaram oči in ušesa.
Namesto da riješ v bukvah žalostno kakor črv,
ki v njih gloje noč in dan, pojdi na zrak! Za menoj!
- Faust: Naj velja.
- Mefistofeles: Brž od tod, da spoznaš življenje,
a šaro pusti doma, stran s to filozofijo!

Mefistofeles prenese Fausta v Auerbachovo klet v Lipskem.

- Zbor: Ej bratec, na! Izpij do dna!
- Mefistofeles: Tukaj Faust, tukaj pravi bratec vkup tičijo,
si s pesmijo in vinom življenje sladijo.
- Zbor: Oj, to je slast: po nebu zunaj grom razsaja,
a mi v kleti ga srkamo!
Poln si kot sod,
da v grlu sapa ti zastaja.
Bratec moj vinu se zahvali,
preganja nam skrbi vsak dan!
Že ko h krstu so me peljali
boter kot čep je bil pijan.
Poln si kot sod, oj kakor sodček,
mi pa kar naprej trkamo.
Bratec moj nali, bratec moj,
bratec le izpij! Oj to je slast!

- Kdo zna zapeti nam veselo?
 Naj nam smeh to vince sladi!
 No, Brandner, ti! Njega vino je prevzelo!
- Brander: Vem za pesem... njen avtor sem sam.
 Zbor: No, pa daj! Hitro!
 Brander: No, če želite, zapojem vam jo, še jo znam.
 Zbor: Pozor, pozor!
 Brander: Bila nekoč je podgana,
 kot frater tolsta mrcina,
 žrla vso noč je do rana
 kot bratci doktorja Martina.
 Pa ji nasujejo strupa,
 iz luknje prileze, gorje!
 Vsa je preč od žalosti in obupa,
 kot bi se vnelo ji srce.
 Sem in tja bega reva mala,
 grize, praska kar se da,
 hišo vso je že predejala,
 jezna še bolj ti zdaj divja.
 Ljudje so se revici smejali,
 ko si lomila je zobe
 in šaljivci so zlobni dejali,
 da se ji vnelo je srce.
 V peč se revica urno skrije,
 da bi tam našla svoj pokoj;
 ali glej črne hudobije!
 V peči spečena je takoj.
 Stara hišna pa, zlobna ženska,
 podgani se smeji in de:
 glej no, mrcina salamenska,
 saj res se vnelo je srce.
- Zbor: Requiescat in pace! Amen!
 Brander: Zdaj pa fugo na Amen! Imeniten koral!
 Zapojmo mojsterski madrigal!
- Mefistofeles: Odpri mi, doktor, ušesa na stežaj:
 spoznal boš bestijalnost v pravi luči zdaj.
- In zbor zapoje fugo na »Amen«, genijalno persiflažo »učene« forme.
- Mefistofeles: Zaboga res, vaša fuga je lepa,
 je taka, da pri maši jo poješ lahko!
 Povem vam prav odkrito:
 Predvsem je stil učen, uprav verski celo,
 pobožnost kar iz nje puhti:
 Kot sveta cerkev uči,
 da z Amenom vse je pribito,
 z besedo eno izrečeno. —
 In sedaj, če vam je prav,
 oddolžim se vam s pesmico zabavno tudi jaz!
 Naj zapojem?

- Zbor: Kaj za norca nas ima ta spak?
Kdo je ta človek?
Glejte, ves blede je in rdeče lase ima!
No prav! Pa zapoj! Pesem zapoj! Začni!
- Mefistofeles: Tam daleč za gorami
je živel kralj bogat,
imel je med bolhami
bolhača silno rad.
Pa pošlje po krojače;
krojači so prišli:
>Umerite mu hlače,
požurite se vsi!
Oblečejo svečano
ga v svilo in škrlat
v zlato ga vedo dvorano
in pripno mu križ na vrat.
In že vam je minister,
pol žezla v rokah drži,
bolhaški rod pa zvit in bister
se dvora polasti.
Gospoda zdaj od dvora
je vsa opikana,
zviija se kakor nora
od bolh obgrizena:
ne smejo jih pobiti,
odpraskati ne stran;
mi pa smemo jih pobiti,
ne žro nas noč in dan.
- Zbor: Izborno si zapel!
Ha, to je res lepo!
Z vsako bolho naj bo tako.
Mi smemo vse bolhe pobiti,
ne žro nas noč in dan!
- Faust: Dovolj! Iz krajev stran, kjer beseda teče grda,
preseda bedasti mi njihov krik in vik!
Mar nimaš zame drugega kraja in drugih radosti,
moj peklenski vodnik?
- Mefistofeles: A, ne ugaja ti to? Odtod!

TRETJI DEL.

- In Mefistofeles popelje ga h obali Labe:
Poglej te rože, to noč so se razcevele.
Oj, počivaj moj Faust!
Oj uživaj moj Faust! In sanjaj!
Odpri se v snu ti bajen svet:
sanjal boš o poljubih čarobnih deklet
in o roži, ki žejno svoj kelih odpira
in poslušal skrivnostne besede cefira.
Poslušaj, poslušaj!

Duhovi zemlje in neba
zazibljejo te v svet tvojih tajnih želja,

Zbor (gnomov
in silf):

Spi! Srečni Faust!
O Faust, glej tančica ti lahna zakrije oči
zlata je in v azurju jasnem lesketa.
V sanje razkošne te nežno ovije,
svetlo žari tvoja zvezda z neba.
Prostrani divni svet,
pod širnim lokom svoda
od vzhoda do zahoda
je v cvetje ves odet.
In v gajih tam zelenih
vse polno je deklet
skrivnostno zatopljenih.
In parček mladi, glej,
zelenje ga obdaja
tam sredi gostih vej
pozabi se udaja.
Devojka mu sledi
in od bolesti vzdihaja,
a v očeh blesti ji
solza nema, tiha.
Vino že zori v vinogradih brstečih,
grozd ob grozdu tam visi, poln jagod je rdečih.

Faustu se prikaže: Margareta!

Zbor nadaljuje: In jezero šumi, v njem gora se zrcali;
po zeleni livadi bister potok hiti.
Ha! Od pesmi vesele odmeva vse do nebes.
Deklice zavrtete so v čaroben se ples,
Veselo se vrtijo na trati pod goro,
drznejše pa poženo se v razpenjeno vodo.
Iz jezero šumi v njem gora se zrcali,
po zeleni livadi bister potok hiti.
Plove ptica boječa,
išče trudna svoj krov,
v daljo zre hrepeneča,
a ne najde domov.

Mefistofeles: Že čar deluje. Kmalu bo moj!

Zbor: Vsi iščemo v življenju,
zvezdo tolažnico v trpljenju,
ki le za nas gori. Spi!

Mefistofeles: Namenjen si njej!
O Faust, ti srečni Faust! Spi!
Lepo moj mladi rod prav zadovoljen sem!

Silfe se zazibljejo v prijeten ples, ki naj uspava Fausta.

Oglasi se zbor vojakov, ki korakajo po cesti.

Zbor vojakov: O le stoj ponosni ti grad, stoj, le stoj!
Devojka, imam te rad, nocoj se boj!
Težave premaga kdor je pravi vojak,
gotova je zmaga, ker cilj je sladak!
Ze trombe donijo, sedaj gre zares,
junaki hitijo na boj ali ples.
Dekle in trdnjava
malenkost je prava,
če res si junak, hura!

Dijaška pesem: Jam nox stellata velamina pandit.
Nunc bibendum et amandum est.
Vita brevis fugax que voluptas.
Gaudeamus igitur!
Nobis subridente luna,
per urbem quaerentes puellas, eamus!
Ut cras, fortunati Caesares, dicamus:
Veni, vidi, vici!
Gaudeamus, gaudeamus, gaudeamus igitur!

Obe pesmi se združita (b-dur in d-mol) v učinkovito celoto.

Faust in Mefistofeles se priključita dijaški pesmi.

ČETRTI DEL.

Trombe svirajo mirozov.

Faust (v Marga-
retini sobi): Zahvaljen tihi somrak!
Oj, prav prihajaš ti!
Pokaži prostor mi,
to svetišče mi odkrij!
Senci boža mi dih,
nalahno kakor sanje,
kakor prvi poljub mlade zarje jutranje.
Kaj naj bo to? Jeli si ti, ljubezen?
Vse kar srce teži,
vsaka skrb tu odbeži!
Ah, blažena tihota,
ki v dušo mi razlivaš svoj mir!
Ti moja mlada! Ti moja krasna!
O ti moja danica jasna!
Duša hlepi mi žejna
in koprneč drhti:
Ko zrem ta kraj pred sabo,
kraj deviških noči!
Kraj prečistih noči!
Gospod! Gospod!
Po tem dolgem trpljenju kakšen prevrat!

Mefistofeles: Slišim jo!

Faust: Bog! Sree od radosti drhti.

Mefistofeles: Brž skrij se v ta dehteči vrt!
Izrabi te trenutke.
Zdravstvuj! Nikar preveč,
da je ne zgubiš.
Ej! in sedaj zapojem vama
s svojimi večščami lep epithalamij!*

Faust: Umiri se duša moja!

Margareta: Kako me zrak duši!
Kot dete me je strah!
Ta moj včerajšnji sen
me čisto vso je zmedel.

Margareta: Ah, videla sem ga v snu...

njega, ki bo ljubi moj.

Ali je bil lep!

in tako, ah, me je ljubil!

Faust: In kako šele jaz!

Nikdar ga ne uzrem v svojem življenju?

Margareta: Zabloda...

V Thuli je živel kralj nekoč,

da ga zvestejšega ni bilo.

Ljuba nakloni mu darilo,

zlato mu čašo da umirajoč.

Od takrat kot verna družica
spremlja ga časa vse noči.

In vsako noč zdrsi mu na lica

prav na skrivaj

solza grenka iz oči.

Na uro zadnjo med velikaše

svoje zaklade vse razda,

ali ne loči se od čaše,

čaše ljubljene iz zlata.

In k sebi pozove dvorjane,

k mizi kraljevski jih posadi,

tam na sredi dvorane prostrane kraj morja

z žlahtno kapljo jih gosti.

Hipoma kralj od mize vstane,

v okno odprto upre oko,

izpije do dna in k oknu plane,

čašo zlato vrže v vodo.

Morje globoko jo zagrne,

zavalovi in vse je kot prej,

kralj ves bled se h gostom obrne:

* Poročna pesem (večinoma kočljive vsebine) pred vrati spalnice.

- Več ne bo pil, več ne bo pil vaš kralj odslej...
V Thuli je živel kralj nekoč... Ah!
- Mefistofeles
poziva: Nemirnih plamenov duhovi, hitro sem!
Kliče vas Gospod! Hitro sem!
Prešerne vešče, ve, malopridnice zlobne,
očarajte dekle, speljite jo med se...
V imenu vraga: pleši!
In vi, takt mi dobro držite,
peklenski godei vi,
če ne vas pogasim.
Vešče zaplešejo menuet.
- Mefistofeles: In sedaj zapojmo lepotici pesmico podučno.
pogubimo jo ž njo še prej.
Dekle, kaj strmiš
v okno mi neprestano?
Kaj se tu mudiš,
kaj počneš mi tak rano?
Kaj počneš, kaj počneš?
Le poslušaj dekle,
to je gola resnica:
noter pojdeš devica,
nazaj pa nikdar ne.
Kdo ti bo prišel na pomoč,
ko boš stala pred njim,
oj, dekle, ko pred ljubčkom boš stala?
Takrat lahko noč, moja mala.
Oj, usodni hip takrat
na pretege vse se brani!
Neizprosna ostani,
da ti da že vnaprej prstan zlat,
poročni prstan zlat!
- Zbor: Brani se dekle, brani,
neizprosna ostani!
- Mefistofeles
in zbor: Kdo ti bo prišel na pomoč,
ko boš stala pred njim, oj dekle,
ko pred ljubčkom boš stala?
Takrat lahko noč, moja mala,
lahko noč, lahko noč...!
Pst! Izginite! Vse tiho!
Zdaj poglejmo, kaj grlice počno?
- Margareta: Moj Bog! Kaj vidim?
Mar je to on?
Naj verjamem očem?
- Faust: Mili obraz! Ah, za teboj sem blodil
brezupno po vsem svetu,

- le v sanjah si žarel.
 In zdaj si pred menoj,
 zdaj megle sem razpodil,
 ki so te krile,
 ah, zdaj sem te razodel.
 Margareta, tebe ljubim!
- Margareta: In me poznaš!
 Jaz tudi ponavljam vedno tvoje:
 Faust!
- Faust: Ime je moje,
 če hočeš me lahko še slajše imenuješ.
- Margareta: Uzrla sem te v snu, da,
 tvoj je bil obraz
 in tvoj presladki glas,
 ki ž njim mi srce prebujaš...
- Faust: Uzrla si me v snu? ...
 Si me ljubila? ...
- Margareta: Ah ... čakala.
 Moja duša je bila tvoja davno že.
 Ljubček ti moj,
 kod si tak dolgo blodil.
 Brezupno sem čakala,
 le v sanjah si žarel,
 In zdaj si pred menoj,
 zdaj megle si razpodil,
 ki so te krile,
 ah, zdaj si se razodel,
 zdaj si moj, ljubček moj, ah le moj!
 O, presladko drhtenje,
 k tebi, k tebi me žene v objem!
 O, presladko drhtenje,
 ti si moje življenje,
 sladak je tvoj objem!
 vsa sem izgubljena.
- Faust: Margareta premila! Margareta moja!
 Ah! Mili obraz!
 Ah, za teboj sem blodil
 brezupno po vsem svetu,
 le v sanjah si žarel.
 In zdaj si pred menoj,
 zdaj megle sem razpodil,
 ki so te krile,
 ah, zdaj sem te razodel.
 Zdaj sem tvoj, ves sem tvoj!
 Ti si moje življenje! ...
 Pridi moje hrepenenje
 pridi sem, pridi v objem!

- Ti si moje življenje!
 Pridi moje hrepenenje
 sladak je tvoj objem!
 V objemu sladkem boš vsa prerojena...
 Pridi! Pridi!...
- Margareta: In v očeh solza... Vse izginja...
 gorje... Vse izginja... Ah! gorje!
- Mefistofeles: Končaj, pozno je že.
- Margareta: Kdo je ta človek?
- Faust: Bedak!
- Mefistofeles: Dober drug!
- Margareta: Ta pogled reže, žge mi srce!
- Mefistofeles: Brez dvoma motim vaju...
- Faust: Kdo ti dovolil je vstop?
- Mefistofeles: Nevarno je v tem kraju!
 Sosedje se bude, ker so čuli naš glas
 že v množicah se zbira pred hišo vsa vas.
 Psujejo Margareto, njeno mater budijo.
 In stara bo prišla...
- Faust: Svetuj mi! Grom iz pekla!
- Mefistofeles: Hitro odtod! Jutri je tudi dan!
 Smola in pa tolažba skupaj hodita vedno.
- Margareta: Jutri, da, ljubček moj!
 Pridi v sobico sosednjo!
 Tam zunaj čujem šum...
- Faust: Zdravstvuj prelepa noč,
 ki komaj si začela!
 Zdravstvuj mi želja smela,
 neizpolnjena!
- Mefistofeles: Odtod, se že dani!
- Faust: Prišel boš še kedaj lepi, bežni trenotek,
 ko se duša odpre in sreča vséli vanj...
- Zbor: Hola, sosedu, čuj!
- Mefistofeles: Svojat prihaja!
- Zbor: Glej kaj ti hči počenja!
- Mefistofeles: Hitro odtod!
- Zbor: Ljubček se je splazil k nji,
 o pravem času smo prišli,
 veš da taka stvar
 kaj rada s krstom jenja. Hola! Hola!
- Margareta: Bog! Bog! Sosedje kriče!
 O moj Bog, kaj bo z mano,
 če tebe tu dobe?
- Mefistofeles: Trkajo že na vrata. Kakšna drznost!
- Margareta: Zdravstvuj! Zdravstvuj!
 Tja skozi vrt, tam je prosta še pot.
- Faust: Jutri vidim te spet!
- Mefistofeles: Jutri, da jutri spet!

Margareta: O, moj Faust!
 Faust: Končno spoznal sem smisel
 in cilj vsega življenja.
 Blaženost, zdaj sem te našel,
 ti me vabiš in jaz grem, takoj grem po te!
 Mefistofeles: Kaj ne znam ti voditi življenje, drzni duh?
 Bliža se trenotek, takrat pridem po te.

PETI DEL.

Margareta: Vsak dan mi solnce zájde,
 ne zájde z njim gorje.
 Ah! miru mi ne najde
 izmučeno srce, ne najde ga srce!
 On šel je, ljubček mili,
 šel od mene je stran,
 ti moj Bog se me usmili,
 trudna ga čakam noč in dan.
 In slutnja temna vstaja iz teh dolgih noči. .
 in srce mi zastaja, ker predragi te ni.
 Prešli so dnevi sreče,
 o kje si dragi ti,
 kje ustne tvoje rdeče
 kje blesk tvojih je oči?
 Tvoj glas ljubila sem vroče,
 kdaj zasliši spet ga uho?
 Kje roke so mehko božajoče?
 Gorje! Vse je odšlo!
 Pri oknu tam te čakam,
 ah, od jutra do noči.
 tam dneve vse preplakam,
 kje si, da te ni?
 Da mogla bi še enkrat objeti,
 ah, še enkrat gorkó
 in k ustnam se prižeti sladkim,
 enkrat samo!
 O poljubi plamteči!
 Hotela bi umreti v njih!
 Naj mi v najvišji sreči
 zastane zadnji dih.
 Faust: Narava večna silna in neizmerna,
 edino v tebi najde duša zdvojena mír.
 Samo ti, samo ti si prijateljica verna,
 razživim vez le v tebi,
 sile si moje vir.
 Oj, le tuli mi vihar! Divjaj!
 Naj rjujejo gozdovi, Divjaj,
 da skala zagrmi, Divjaj,
 da se razpenijo valovi, da morje zabuči,

- da moj glas se s tvojim stopi.
 Vihar in gozd, morje, jaz obožujem vas!
 Zvezde blesteče ve, tja k vam mi plavajo želje,
 želje srca so, ki je srečo iskalo in je našlo gorje!
- Mefistofeles: Ali vidiš na nebu zvezdo ljubezni večne, povej?
 Zelo bi prav prišel njen vpliv nama, dragi
 sanjariš mi ves čas, ubogo pa dekle Margareta.
- Faust: Dovolj!
- Mefistofeles: Govoril ne bi dalje... ne ljubiš je več.
 A v ječi je in skrajni sili, zaradi
 umora so revo na smrt obsodili.
- Faust: Kaj!
- Mefistofeles: Ljubezen upropastila jo je tako...
- Faust: O, reši jo! Reši dekle nesrečno.
- Mefistofeles: Ah! jaz kriv sem, seveda!
 Na tem te spet poznam,
 ti presmešni moj svet!
 Pa bodi! Saj je še vedno čas,
 da ti vrata odklenem!
 Toda... Kaj si storil zame ti,
 od kar ti služim?
- Faust: In kaj želiš?
- Mefistofeles: Podpiši laštnoročno tale stari pergament.
 Jaz rešim Margareto takoj, ko s podpisom se zavežeš,
 da od jutri služil meni boš!
- Faust: Ah, kaj me jutri briga, ko trpim ta trenotek!
 Daj mi! Tu je podpis!
 Zdaj hitiva v dolino, da jo rešiva spon!
 O bolest neizmerna! Margareta, že grem!
- Mefistofeles: Zdaj sem, Vorteks! Džaur!
 Konja sta črna tu in hitra kakor misel!
 Naprej čez drn in strn! Pravici mudi se!
 Ježa v brezdno.
- Faust: V duši čujem tvoj glas, o reva razdvojena...
 O reva zapuščena!
- Zbor (kmetice ob križu na polti): Sancta Maria, ora pro nobis!
 Sancta Magdalena, ora pro nobis!
- Faust: Pozor, da ne zajašeš med ženske,
 ki tam pod križem kleče!
- Mefistofeles: Nič ne de! Le naprej!
- Zbor: Sancta Margarita! Ah!
- Faust: Bog! Strahotna pošast se za nami vali...
- Mefistofeles: Ti sanjaš!
- Faust: Jata ptic skoz črno noč drvi!
 Kako kriče in me bijejo s krili!

- Mefistofeles (zaustavlja konja):
Mrtvaški zvonček, čuj, poje že Margareti.
Se bojiš? Greva nazaj? (Se ustavita.)
- Faust: Ne! Tam zvone! Naprej!
- Mefistofeles: Hop! Hop!
- Faust: In tam krog naju glej: bela črta neskončna.
Ples mrtvaških kosti!
Kako reže se grozno in pozdravljajo nas!
- Mefistofeles: Misli zdaj na rešitev, pusti mrtvece!
Hop! Hop!
- Faust: Grozijo se konji, ježi se jim griva,
že uzda se trga.
In zemlja tuleč se vgreza in maje,
razsajajo gromi v prepade rohneč.
- Mefistofeles: Hop! Hop! Hop!
- Faust: Dežuje kri!
- Mefistofeles: Zdej trombe zadonite,
peklenske čete k slavju se zberite!
- Faust: Groza! Ah!
- Mefistofeles: Ker on je naš! Zmagal sem jaz!
Pandaemonium.
- Zbor: Has! Irimiru Karabrao!
- Knezi temè: Kaj ta duša uporna je sedaj,
je na veke zapadla, povej?
- Mefistofeles: Da, premagal sem ga.
- Knezi temè: Kaj podpisal je sam, brez nasilja ta akt,
ki na vek pogubi ga?
- Mefistofeles: Brez nasilja je moj
- Zbor: Has! Has!
- Zbor (triumf demonov): Tradi oun marexil fir tru
dinx burrudixe.
Fory my dinkorlitz,
O merikariu! O mevixe!
Merikariba! O merikariu!
o mi dara caraibo lakinda,
merondor dinkorlitz.
Tradioun marexil, Tradioun burrudixe,
Trudinx caraibo.
Mit aysko, merondor!
Diff! Diff! merondor, merondor aysko!
Has! has! Satan! Has! has! Belphegor!
Has! has! Mephisto! Has! has! Kroix!
Diff! Diff! Astaroth!
Diff! Diff! Belzebuth!
Belphegor! Astaroth! Mephisto!
Sat, sat rayk ir kimour.

Basi: Utihne vrišč pekla.
 Ognjenega morja strašno prasketanje,
 izmučeno škripanje zob in vzdihovanje
 se čuje le po peklu.
 V najtemnejših globinah
 pa misterij se grozen konča.
 O gorje!
 V nebesih.

Zbor: Svet! Svet!
 Zbor: Svet! Svet! Hosana, Hosana!
 Odpusti grešnici!

Sopran solo: Margareta!
 Zbor: O pridi k nam duša priprosta
 iz ljubezni grešila si le.
 Pridi v nebo spet sijala boš čista,
 zabi zmote bridko gorje!
 K nam! Nebeškim devicam,
 o k nam, svojim sestricam!
 Solze se posuše,
 O pozabi na zemsko prestano gorje.
 Zaupaj na nebesa, glej smehlja se nebo!
 K nam Margareta! K nam!

Življenje Hektorja Berliöza je bilo tako bujno in burno, da se čita njegov življenjepis kakor najpestrejši roman. Kakor ognjeni plamen je švigal neumorno sem in tja, paleč in uničujoč, kar se mu je zdelo slabo, prižigajoč in podnetujoč nove ideje, zamišljajoč in ustvarjajoč najbolj fantastične in bizarne zamisli.

Ni čuda, da je vsled tega njegovo življenje nepretrgana veriga borb in intrig, uspehov in težkih razočaranj. Tudi »Faustovo pogubljenje« mu je prineslo tako bridko razočaranje. Ustvaril ga je, kakor po navadi vsa svoja dela, sunkovito, impulzivno, pod vplivom trenutnega razpoloženja v letih 1845.—1846. na potovanju po Avstriji, Ogrski, Češki in Šleziji. Sam pravi v svojih spominih: »— Poskušal sem torej, potujoč v starem nemškem poštnem vozu, napraviti verze za mojo glasbo... Ko sem enkrat začel, sem ustvarjal verze, ki so mi manjkali, sproti, kakor so mi prihajale glasbene misli, in to partituro sem komponiral z lahkoto, kakršno sem pri drugih delih redkokdaj občutil. Pisal sem, kadar in kjer sem mogel: v kočiji, v vlaku, na parnikih in celo v mestih, kljub delu za koncerte, ki sem jih moral tam prirejati. Tako sem v neki gostilni v Pasavi, na bavarski meji, napisal uvod: ‚Odšla je zima...‘ Na Dunaju sem napravil sceno na obali Labe, arijo Mefistofela: ‚Poglej te rože‘ in balet silf. Omenjal sem že, ob kaki priliki in kako sem v eni noči, tudi na Dunaju, napisal koračnico na ogrsko temo od Rakoczyja... Ko sem nekoč v Pešti zašel s prave poti, sem pri svetlobi plinovega gorilnika neke prodajalnice zapisal zborovski refren rondo-ja kmetov. V Pragi

sem vstal sredi noči, da bi zapisal melodijo, ker sem se bal, da bi jo pozabil: namreč zbor angelov v apoteozi Margarete. V Breslavi sem napisal tekst in glasbo študentovske pesmi: „Jam nox stellata...“ Ostalo sem napisal v Parizu, toda vedno nepričakovano: doma, v kavarni, v Tuilerijskem vrtu in celo na nekem vogalnem kamnu bulevarda du Temple. Nisem iskal idej, pustil sem, da mi prihajajo same, in one so se pojavljale po najbolj nepričakovanem vrstnem redu.«

Delo je bilo dokončano v oktobru leta 1846. Izvajano je bilo 6. decembra istega leta kot matineja v Opéra-Comique, pod vodstvom samega avtorja, in razume se, na njegov lastni strošek. Deficit te in sledeče izvedbe (20. decembra) je bil katastrofalen. Berlioz je bil ruiniran. Tedaj mu je prišla rešilna misel. Odpotoval je v Petrograd, kjer je bil sprejet še leta 1847. nadvse ljubeznivo na priporočilo pruskega kralja. Koncerti (z odlomki iz Fausta i. dr.) v Petrogradu, Moskvi, Rigi in Berlinu so izpadli sijajno v umetniškem in finančijelnem oziru. Leta 1848. sledi delna izvedba v Londonu, 1849. in 1850. pa delni izvedbi v Parizu. 1852. je bila prva popolna izvedba pod vodstvom Berlioza v Londonu, istega leta pa delna pod Lisztom v Weimarju. Tako se je delo uveljavljalo od leta do leta bolj in bolj.

Do svoje smrti leta 1869. Berlioz svojega dela, ki ga je smatral za eno najboljših, ni več slišal v Parizu v popolni izvedbi. Šele po prusko-francoski vojni je »Faustovo pogubljenje« zavzelo stalno mesto na koncertnih programih celega sveta. V najnovejšem času je Raoul Gounsborg priredil delo za operne odre in je kot tako tudi imelo popoln uspeh. Stota izvedba »Faustovega pogubljenja« v Parizu se je izvršila izredno svečano na obletnico mojstrovega rojstva, 11. decembra leta 1898., v okvirju koncertov Colonne.

Danes je to delo skupna last civiliziranega človeštva; Glasbena Matica izvrši z njega izvedbo eminentno kulturno in umetniški čin.

...nem ostali drugi, da bi razpisal ...
...vse ostale ...
...vse ostale ...

...vse ostale ...
...vse ostale ...
...vse ostale ...

...vse ostale ...
...vse ostale ...
...vse ostale ...

Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani

...vse ostale ...
...vse ostale ...
...vse ostale ...

...vse ostale ...
...vse ostale ...
...vse ostale ...

